

MUSIC (INSTRUMENTAL) THEORY

Paper - A
Semester-II

[Maximum Marks : 38]

Time Allowed : 3 Hours]

Note : The candidates are required to attempt two questions each from Section A and B carrying 6 marks each and the entire Section C consisting of 7 short answer type questions carrying 2 marks each.

Section - A

1. What do you understand by Alapatva and Bahutva ? Explain with examples. 6
2. Write down the life sketch and contribution towards Music of any one of the following :
(a) Dr. Lal Mani Mishra
(b) Ustaad Lachhman Singh Seen. 6
3. How many types of Baaj exist ? Define them. 6
4. What is the importance of Gamak in Indian Music ? How many types of Gamak are used in Indian Music ? 6

Section - B

5. Write full description of Taal 'Tivra' with Ekgun and Dugun layakaries. 6
6. Write only Aroh and Avaroh of the following Raags :
(a) Vrindavani Sarang. (b) Bihag. (c) Bhimplasi. 3x2=6
7. Write down the contribution of Rababi Musicians of Gurmat Sangeet. 6
8. Write down the Notation of 'Razakhani Gat' in any Raag of your syllabus with two Todas. 6

Section - C

9. (i) Which is the Thata of Raag Des and Raag Bihag ?
(ii) Write the names of any two Raags having
Aroh : ਨਿ ਸ ਰੇ ਮ ਪ ਨਿ ਸ
(iii) Write down the Vadi and Samavadi Swaras of Raag Bihag and Raag Bhimplasi.
(iv) Write down the Pakad of Raag Bihag and Raag Bhimplasi.
(v) Write down the bols of Maseetkhani Gat.
(vi) Write the names of any two Raags of Audav Sampoorna Jati.
(vii) Write down the names of any two Folk instruments of Punjab.

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਉ ਅਤੇ ਅ ਵਿਚੋਂ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 6 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਏ ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 7 ਸੰਖੇਪ ਉਤੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 2 ਅੰਕ ਹਨ।

1. ਅਲਪਤਵ ਅਤੇ ਬਹੁਤਵ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ? ਉਦਾਹਰਣ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ।

6

2. ਜੀਵਨ ਪਰਿਚੈ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਪੜ੍ਹੀ ਕੀ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ ? ਕਿਸੇ ਇਕ ਥਾਰੇ ਲਿਖੋ : 6
 (a) ਡਾ. ਲਾਲ ਮਣੀ ਮਿਸ਼ਨਾ ਜੀ (b) ਉਸਤਾਦ ਲੱਛਮਣ ਸਿੰਘ ਸੀਨ ਜੀ।
3. ਕਿਨੈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹਨ ? ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ। 6
4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿਚ ਗਮਕ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਲਿਖੋ। 6
 ਭਾਗ - ਅ
5. ਇਕਗਣ ਅਤੇ ਦੁਗੁਣ ਲੈਅਕਾਰੀਆਂ ਸਾਹਿਤ ਤਾਲ ਤੀਵਰਾ ਦਾ ਠੇਕਾ ਲਿਖੋ। 6
6. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਕਵਲ ਆਰੋਹ ਅਤੇ ਅਵਰੋਹ ਲਿਖੋ : 6
 (a) ਰਾਗ ਵਰਿੰਦਾਵਨੀ ਸਾਰੰਗ (b) ਰਾਗ ਬਿਹਾਰਾ
 (c) ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ।
7. ਗੁਰਮਤਿ ਸੰਗੀਤ ਦੇ ਰਥਾਈ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਲਿਖੋ। 6
 ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕੁਮ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਗ ਵਿਚ 'ਰਜਾਖਾਨੀ ਗਤ' ਦੀ ਸਵਰਲਿਪੀ ਨੂੰ ਦੇ ਤੇਜ਼ਿਆਂ ਸਹਿਤ ਲਿਖੋ। 6
 ਭਾਗ - ਈ
9. (i) ਰਾਗ ਦੇਸ ਅਤੇ ਰਾਗ ਬਿਹਾਰਾ ਦਾ ਥਾਟ ਕਿਹੜਾ ਹੈ ?
 (ii) ਨਿ ਸ ਰੈ ਮ ਪ ਨਿ ਸਾਂ ਆਰੋਹ ਦੇ ਕੌਈ ਦੇ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 (iii) ਰਾਗ ਬਿਹਾਰਾ ਅਤੇ ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਦੇ ਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਮਵਾਦੀ ਸਵਰ ਲਿਖੋ।
 (iv) ਰਾਗ ਬਿਹਾਰਾ ਅਤੇ ਰਾਗ ਭੀਮਪਲਾਸੀ ਦੀ ਪਕੜ ਲਿਖੋ।
 (v) ਮਸੀਤਖਾਨੀ ਗਤ ਦੇ ਬੋਲ ਲਿਖੋ।
 (vi) ਆਜ਼ਵ-ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਤੀ ਦੇ ਦੋ ਰਾਗਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।
 (vii) ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੌਈ ਦੋ ਲੋਕ ਸਾਜਾ ਦੇ ਨਾਮ ਲਿਖੋ।